

berøre dette Privilegium uden samtidig at berøre Privattheatrenes Stilling. Derfor, siger jeg, er det ikke en let løselig Opgave at stille disse Spørgsmaal, som ere indvævede i den Stilling, som det kgl. Theater i og for sig indtager. Den ærede Minister gjør dernæst den Indvending, at dette Spørgsmaal ikke kan løses med Hensyn til Privattheatrene, før Bevillingerne ere faldne bort, hvilket senest vil ske 1898. Hvis jeg nu turde forstaa den ærede Minister saaledes, at han dermed vilde sige, at han vilde gaa med, hvis der blev sat 1898 i Stedet for 1892, at han saa ikke vilde have Noget imod Lovforslaget, men at han vilde give det sin Tilslutning, hvis der i sidste Paragraf blev sat 1898 i Stedet for, at der staar 1892, saa kunde vi let blive enige, thi saa vilde jeg gjerne sætte 1898 som Tidsgrændsen, fra hvilken Tid Theatervirksomheden i Kjøbenhavn vilde blive fri Næring. Jeg tror nemlig ikke, at der lige strax skulde blive oprettet en hel Del Theatre i Kjøbenhavn; det tror jeg vil være en unødigt Frygt. Der kommer ikke Theatre frem i en Fart, thi det er en meget dyr og bekostelig Sag at drive et Theater. Det har jo saaledes viist sig, at Folk ikke have havt megen lyst til at lege f. Ex. Dagmartheatret. Hvorfor skulde der saa komme mange Theatre? Foraaabidt interesserer det mig altsaa meget lidt, om der sættes 1898 eller 1892 som Tidsgrændse for, at der gives Theaterfrihed i Kjøbenhavn, og kunde jeg blive enig med den ærede Justitsminister derom, vilde det være meget let at faae Sagen igjennem, men den ærede Justitsminister var, synes jeg, ikke sikker paa at ville gjøre det efter 1898. Han sagde nemlig: Vi kunne summe os; der er Tid nok dertil. Nei, det er der ikke, thi dette Spørgsmaal kan jo ikke løses, uden at det kgl. Theaters Stilling bliver fastlaaet en Gang for alle. Ville vi i det Hele røre ved Spørgsmaalet, maa vi ogsaa røre ved de private Theatre; saasnart Privilegiet er ophævet, bliver der Theaterfrihed i Kjøbenhavn efter 1898 eller 1892, hvilket man vil, men man maa begynde dermed. Man kan ikke udsætte det Spørgsmaals Afgjørelse til 1898, det maa løses i Forveien, hvis man i det Hele interesserer sig for Spørgsmaalet om det kongelige Theaters Stilling. Det gjør den ærede Justitsminister imidlertid ikke, men han trækker sig forsigtig tilbage. Det har ikke justitsministeriel Interesse, siger han; jeg maa se paa Privattheatrene; om de spille godt eller daarligt, hvilke Stykker der spilles, om de ere gode eller daarlige, er mig ligegyldigt som Minister. Jeg skulde tro, at som Privatmand interesserer det ham. Os andre inter-

esserer det, Folk, der ikke ere Justitsministre og ikke ræsonnere som Justitsministre, interessere sig for, om der spilles godt eller daarligt. Naar man stiller sig som Embedsmand til en Sag, er det ikke Mennesket, der stiller sig paa den Maade, og man formulerer det saaledes, at som Minister interesserer det ikke, men andre almindelige Mennesker kunne ikke saaledes stille sig i to Personer, og for dem er det af Interesse, hvorledes der spilles. Den ærede Minister kalder det et Spørgsmaal, der ikke vedkommer ham, og derfor bliver man, synes jeg, nødt til at løse Spørgsmaalet strax, hvis man vil løse det og ikke holde paa det Bestaaende. Den ærede Justitsminister siger, at jeg tager feil, naar jeg mener, at der er Theaterfrihed overalt. Ja, jeg har ikke Dokumenter tilfæde, saa at jeg kan modsigte den ærede Minister, naar han altsaa overfor mig paastaar det Modsatte, men jeg kan tale efter Erfaring om, hvad der finder Sted rundt omkring i Verden, og jeg kan da sige at i det tydske Rige oprettes der Theater efter Theater. Nu kan det være, at den ærede Minister har Ret i, at der fordres Bevilling til at oprette Theater i Berlin. — Jeg troede det ikke, men hvad betyder det saa? Det er en Bevilling, der ikke har nogen som helst Begrændsning med Hensyn til Skuespillenes Art. Det kan jeg ganske bestemt slaa fast. Ethvert af Theatrene i Berlin har Lov til at spille, hvad det skal være, der er intet Statstheater, hvortil der er henvist visse Stykker, som de andre Theatre ikke maa spille; alle Theatrene have f. Ex. Lov til at spille Goethe og Schiller, medens jeg nu hører, at man mener, at hos os vil det ikke kunne tillades Privattheatrene at spille Dehenschläger og Holberg. Jeg antager, at den ærede Minister har holdt sig til, at man i det tydske Rige maaste maa søge om denne Tilladelse, men jeg vilde gjerne vide, om Tilladelsen nægtes, eller om der fordres Kauteler eller Garantier. Jeg tror det ikke. Foreløbig maa jeg fastholde, at der er indført Theaterfrihed i Tydskland for nogle Aar tilbage, og dernæst, at der maa gaa afstillelige Aar, før man kan se om den, som der er udtalt Angst for, vil virke skadelig paa en eller anden Maade. Jeg slaar fast, at nu er der Theaterfrihed, men det nytter ikke at diskutere derom; det Punkt kan jo oplyses. Jeg har, som sagt, i Dieblisset ikke nogen Dokumenter ved Haanden. I Frankrig er der jo, som den ærede Minister sagde, Theaterfrihed. I 1864 blev der givet en Lov, som gav fuld Frihed til Opførelse af Skuespil i Paris og i det Hele i Frankrig, og hvad England angaar, saa er det meget rig-